

Ontwerp van decreet tot wijziging van het Energiedecreet van 8 mei 2009, wat betreft het voorkomen, opsporen, vaststellen en bestraffen van energiefraude

MEMORIE VAN TOELICHTING

A. Algemene toelichting

1. Samenvatting

Dit decreet wijzigt het Energiedecreet¹ van 8 mei 2009 met het oog op een betere voorkoming, opsporing, vaststelling en sanctionering van energiefraude.

Daarnaast wijzigt dit decreet ook het Energiedecreet met het oog op het invoeren van een beroepstermijn tegen de beslissingen van de VREG inzake distributienettarieven.

Verder voorziet dit decreet ook een wijziging van het Energiedecreet zodoende het Vlaams Energieagentschap van de distributienetbeheerders gegevens kan verkrijgen rond het energieverbruik van onderwijsinstellingen, gezondheidsvoorzieningen en welzijnsvoorzieningen.

2. Situering

Energiefraude kan verschillende vormen aannemen, maar heeft steeds als gevolg dat andere energieconsumenten rechtstreeks (bijvoorbeeld bij aftapping van elektriciteit) of onrechtstreeks (bijvoorbeeld via de distributienettarieven of de energiekosten van de leveranciers bij onrechtmatig verkregen groenestroomcertificaten) worden benadeeld. In sommige gevallen komt ook de eigen veiligheid of de veiligheid van anderen in het gedrang.

Om energiefraude beter te voorkomen, op te sporen, vast te stellen en bestraffen, stelt het Vlaams Regeerakkoord (2014-2019): "Preventie en detectie van energiefraude wordt een taak van de netbeheerders. Samen met de Vlaamse administratie zal fraude met tellers, zonnepanelen of andere decentrale productie sneller gedetecteerd en bestreden worden".

---

¹ Energiedecreet van 8 mei 2009, laatst gewijzigd bij het decreet van 27 november 2015.

De tekst van de beleidsnota Energie 2014-2019 stelt ter zake: "De detectie en preventie van energiefraude zal bijdragen aan het drukken van de nettarieven en dus de energiekost voor bedrijven en gezinnen. Daarnaast moet voorkomen worden dat onveilige situaties ontstaan door niet-aanmelding bij de netbeheerder van de plaatsing van decentrale productie om de betaling van nettarieven te vermijden. Ook de overdracht van de behandeling van de dossiers van de zonnepanelen van de VREG naar de distributienetbeheerders en met name de creatie van een "uniek loket" voor eigenaars van zonnepanelen bij de distributienetbeheerder zorgt ervoor dat de distributienetbeheerder meer instrumenten in handen heeft om deze fraude te vermijden en te detecteren. Eigenaars van zonnepanelen zullen bij dit "uniek PV-loket" terecht kunnen voor alle aspecten in verband met de aansluiting van de installatie op het net als de steunverlening via groenestroomcertificaten en garanties van oorsprong. Wellicht zijn ook andere maatregelen nodig. In dit kader zullen de distributienetbeheerders worden verzocht om een actieplan uit te werken, in samenspraak met de VREG, het VEA en het departement LNE, niet enkel inzake energiefraude door prosumenten, maar alle vormen van energiefraude en netverliezen. Waar nodig zal ook worden voorzien in bijkomende regelgeving."

3. Inhoud

Om energiefraude beter te voorkomen, op te sporen, vast te stellen en sanctioneren, worden wijzigingen in de regelgeving voorgesteld. Het betreft met name:

- Een uitbreiding van de definitie van 'energiefraude';
- De toevoeging van de taak energiefraude te vermijden en op te sporen aan de taken van de netbeheerders;
- Het verplichten van installateurs van hernieuwbare energie-installaties om maandelijks aan de netbeheerders een lijst over te maken van de door hen geplaatste hernieuwbare energie-installaties voor elektriciteitsproductie.
- Het machtigen van de netbeheerders gebruik te maken van het ondernemingsnummer, het rijksregisternummer, of het vreemdelingsnummer op te vragen en te gebruiken;
- Het toevoegen van een nieuwe titel aan het Energiedecreet met betrekking tot energiefraude waarin de netbeheerders worden verplicht om jaarlijks een actieplan en een jaarverslag inzake energiefraude op te stellen, waarin ze worden gemachtigd elektriciteit of aardgas af te sluiten met het oog op regularisatie wanneer energiefraude met de meetinstallatie of certificaten wordt vastgesteld en

hiervoor de kosten die hieraan verbonden zijn te recupereren; waarin ze worden gemachtigd de uitbetaling van groenestroomcertificaten, warmtekrachtkoppelingcertificaten, vergoedingen en premies op te schorten, stop te zetten of terug te vorderen en waarin ze worden gemachtigd om aan datamining te doen;

- Het machtigen van de VREG gebruik te maken van het ondernemingsnummer, het rijksregisternummer, of het vreemdelingsnummer op te vragen en te gebruiken;
- De machtiging voor aangeduide personeelsleden van de netbeheerders om een proces-verbaal met bewijskracht tot bewijs van het tegendeel op te stellen. De politiebevoegdheid voor de distributienetbeheerders om terreinen en gebouwen, de productie-installaties inbegrepen, te inspecteren;
- De bevoegdheid geven aan het VEA om administratieve geldboetes te vorderen in vier specifieke gevallen van fraude, bovenop de reeds bestaande bepalingen.

Daarnaast wijzigt dit decreet ook het Energiedecreet met het oog op het invoeren van een beroepstermijn tegen de beslissingen van de VREG inzake distributienettarieven.

Ook wordt voorzien in de mogelijkheid dat de netbeheerders verbruiksgegevens van onderwijs-, gezondheids- en welzijnsinstellingen overmaken aan het VEA, in het kader van het voeren van een energieboekhouding door het VEB.

4. Advies Raad van State, Commissie voor de Bescherming van de Persoonlijke Levenssfeer en de strategische adviesraden

B. Toelichting bij de artikelen

Artikel 1

Dit artikel behoeft geen nadere toelichting.

Artikel 2

Dit verbreedt de definitie van 'energiefraude' als volgt:

"energiefraude: elke actie van eenieder, zowel actief (i.e. het wetens en willens een handeling die verboden is uitvoeren, bijvoorbeeld zonder machtiging de meter manipuleren, i.e. er handelingen aan uitvoeren) als passief (i.e. wetens en

willens een handeling die men verplicht is uit te voeren niet uitvoeren, bijvoorbeeld zich onttrekken aan een meldingsplicht), gericht op het bekomen van een onrechtmatig voordeel door de toepassing van dit decreet en haar uitvoeringsbesluiten; hieronder wordt minstens verstaan:

- a) handelingen uitvoeren op het distributienet of op het plaatselijke vervoernet van elektriciteit zonder daartoe gemachtigd te zijn;
- b) de aansluiting of meetinstallatie manipuleren;
- c) meldingsverplichtingen die voortvloeien uit de toepassing van dit decreet, de uitvoeringsbesluiten ervan, het aansluitingsreglement of het aansluitingscontract, niet uitvoeren;
- d) informatie bezorgen die niet consistent of in overeenstemming met de werkelijkheid is in het kader van contract- of aansluitingsaanvragen;
- e) informatie bezorgen die niet consistent of in overeenstemming met de werkelijkheid is in het kader van de aanvraag van groenestroomcertificaten of warmte-kranchcertificaten of van de rapportering van meetgegevens die aanleiding geven tot het toekennen van groenestroomcertificaten of warmte-kranchcertificaten;
- f) informatie bezorgen die niet consistent of in overeenstemming met de werkelijkheid is in het kader van subsidie- of premieaanvragen in uitvoering van dit decreet of zijn uitvoeringsbesluiten.
- g) informatie bezorgen die niet consistent of in overeenstemming met de werkelijkheid is in het kader van meldingsverplichtingen die voortvloeien uit de toepassing van dit decreet, de uitvoeringsbesluiten ervan, het aansluitingsreglement, het aansluitingscontract of het technisch reglement.

Het betreft hier een niet-limitatieve lijst van vormen van energiefraude.

Verder worden drie definities toegevoegd: gezondheidsvoorziening, onderwijsinstelling en welzijnsvoorziening. Deze werden overgenomen uit het Energiebesluit van 19 november 2010.

Artikel 3

Dit artikel voert een nieuwe taak in voor de distributienetbeheerders voor elektriciteit en aardgas en de beheerder van het plaatselijk vervoersnet voor elektriciteit, namelijk "het actief opsporen en vaststellen van alle vormen van energiefraude en het nemen van maatregelen om energiefraude te vermijden".

De netbeheerders kunnen de kosten die zij maken om deze taak uit te oefenen, zoals de kosten voor andere decretale opdrachten, rapporteren en inbrengen in de tarieven, die volgens de richtsnoeren vastgelegd in het Energiedecreet, door de VREG zullen worden beoordeeld.

Artikel 4

Er wordt in de praktijk vastgesteld dat het meer en meer voorkomt dat, voornamelijk kleinere decentrale, energieopwekkingsinstallaties worden aangesloten op het elektriciteitsnet zonder dat de netbeheerder daarvan op de hoogte is. Dit heeft niet alleen potentiële consequenties voor de stabiliteit en capaciteit van het net in kwestie, maar houdt ook een gevaar in voor de veiligheid van de personeelsleden van de netbeheerders wanneer zij werken moeten uitvoeren aan een net zonder dat ze weten dat er op bepaalde plaatsen stroom wordt geïnjecteerd.

In dit kader hebben ook de installateurs van die hernieuwbare energiesystemen een rol op zich te nemen. Enerzijds dienen zij hun klanten te sensibiliseren en te wijzen op hun verplichtingen, anderzijds kan de installateurs zelf ook een verplichting worden opgelegd om dit feit, onafhankelijk van de producent, aan de netbeheerder te melden. Teneinde te voorkomen dat onveilige situaties ontstaan door niet-aanmelding bij de netbeheerder van de plaatsing van decentrale productie wordt elke installateur van hernieuwbare energiesystemen daarom verplicht om maandelijks aan elke netbeheerder binnen wiens territorium ze hernieuwbare energie-installaties voor elektriciteitsproductie hebben geïnstalleerd, een lijst van die installaties te bezorgen. Het niet of foutief aanleveren van deze lijsten kan conform artikel 13.4.11 worden gesanctioneerd.

Artikel 5 en 6

Deze artikels machtigen de netbeheerders om voor hun processen gebruik te maken van het ondernemingsnummer, het rijksregisternummer of het vreemdelingennummer.

De netbeheerder kan, binnen het kader van de uitvoering van zijn taken en in het bijzonder binnen de taken op het vlak van het voorkomen, opsporen en vaststellen van energiefraude, toegang tot deze gegevens zeer zinvol gebruiken. De netbeheerder moet zich, conform de privacywetgeving, houden aan specifieke regels om informatie te kunnen uitwisselen.

Artikel 7

Dit artikel betreft een verduidelijking.

Artikel 8

Het decreet van 27 november 2015 houdende diverse bepalingen inzake energie ('Tarievendecreet') voegt een beroepsmogelijkheid toe aan het decreet van 8 mei 2009 houdende algemene bepalingen betreffende het energiebeleid, specifiek m.b.t. de beslissingen van de VREG inzake distributienettarieven. Krachtens art. 4.1.34 Energiedecreet, kan iedere belanghebbende voortaan beroep aantekenen tegen de tariefbeslissingen van de VREG voor het Hof van Beroep te Brussel, dat zetelt zoals in kort geding. Het Tarievendecreet heeft – o.b.v. de impliciete bevoegdheden – tegelijkertijd art. 609quater Gerechtelijk Wetboek (met een 9°) aangevuld, om het Hof van Beroep te Brussel bevoegd te maken voor dergelijke geschillen. De procedure "zoals in kort geding" is voorbehouden voor een aantal aangelegenheden waarvan de urgentie wordt verondersteld en waarbij dus het hoogdringend karakter niet meer dient bewezen. Anders dan in de echte kortgedingprocedure, behandelt de rechter "zoals in kort geding" de zaak ten gronde. De Memorie van toelichting bij het Tarievendecreet legt uit waarom deze specifieke beroepsmogelijkheid wordt voorzien tegen tariefbeslissingen van de VREG.

In tegenstelling tot de federale, de Waalse en de Brusselse wet- en decreetgevers, heeft de Vlaamse decreetgever echter door vergetelheid geen termijn bepaald waarin het beroep moet worden ingesteld voor het Hof van Beroep te Brussel. In het Tarievendecreet werd nl. de inhoud van art. 29bis Elektriciteitswet en 15/20 Gaswet overgenomen (zijnde de principiële beroepsmogelijkheid), maar niet de inhoud van art. 29quater Elektriciteitswet en 15/21 Gaswet (zijnde de modaliteiten van het beroep, m.i.v. de beroepstermijn). Hieruit vloeit een problematische toestand voort, die dringend moet worden rechtgezet. De termijn waarin de beroepen tegen de tariefbeslissingen van de VREG moeten worden ingesteld, ontbreekt niet alleen in het Energiedecreet. Ook het Gerechtelijk Wetboek en het administratief recht bevatten geen beroepstermijn die alsdan van toepassing zou zijn. Een beroep tegen een beslissing van de VREG is immers geen beroep tegen een vonnis van eerste aanleg, zodat de beroepstermijn (van één maand na de betekening) bepaald in art. 1051 Gerechtelijk Wetboek niet van toepassing is. Zonder specifieke bepaling

over de beroepstermijn zijn enkel de termijnen van verjaring van de vorderingen van toepassing, zijnde a priori de termijn van tien jaar bepaald in art. 2262bis Burgerlijk Wetboek.

Het gebrek aan een beroepstermijn zorgt voor grote onzekerheid, zowel economisch als juridisch gezien. Daar de door de VREG goedgekeurde tarieven en methoden gedurende (a priori) tien jaar kunnen worden aangevochten, zullen zowel de netbeheerders (en hun aandeelhouders) als de netgebruikers voor minstens dezelfde periode in de onwetendheid blijven over het definitief karakter van de tarieven die in hun netgebied worden toegepast. Ook voor de VREG is het inefficiënt om tariefbeslissingen (ex ante of ex post) te moeten nemen zonder te weten of vergelijkbare onderdelen van vorige beslissingen definitief kunnen worden beschouwd.

Aangezien de regels van gerechtelijk recht inzake de bevoegdheid onmiddellijke werking verkrijgen op het ogenblik van hun inwerkingtreding, betreft de rechtsonzekerheid alle tariefbeslissingen van de VREG die op de dag van de inwerkingtreding van het Tariefdecreet - zijnde 10 december 2015 - ofwel niet genomen werden, ofwel niet definitief waren. De facto dekt dit quasi alle tariefbeslissingen die de VREG sinds de regionalisering van de materie distributienettarieven heeft genomen. Concreet is het dus mogelijk dat een beslissing ter goedkeuring van de tariefmethodologie of van een tariefvoorstel wordt aangevochten, zelfs na de periode gedurende dewelke deze beslissing van toepassing was. Het gebrek aan een beroepstermijn tegen de beslissingen van de regulator in Vlaams recht – dat te wijten is aan een materiële vergissing – moet dus dringend worden rechtgezet.

De federale bepalingen (waarvan de inhoud na de regionalisering in Vlaams recht niet werden overgenomen) bevatten niet enkel de beroepstermijn, maar ook enkele andere procedure regels die specifiek zijn aan de betrokken beroepen. Sommige van deze voorschriften hebben een zeer beperkte toegevoegde waarde, andere van deze voorschriften hebben weliswaar een zeker nut. Het gaat om:

- De verplichting om een (volledig) administratief dossier neer te leggen volgt niet uit het Gerechtelijk Wetboek;
- De mogelijkheid tot indiening via verzoekschrift (i.p.v. via dagvaarding) is een vereenvoudigingsmaatregel (zijnde lagere kosten en minder administratief werk voor degenen die een beslissing aanvechten).

Dit artikel voert een termijn van dertig dagen in voor beroepen tegen beslissingen inzake tarieven van de VREG.

De neerlegging van dit dossier moet uiterlijk samen met de eerste conclusie van de VREG plaatsvinden. Een dergelijke regel is in overeenstemming met wat bij de Raad van State gebeurt (het dossier moet in dezelfde termijn als de memorie van antwoord worden ingediend) en is vergelijkbaar met de verplichting tot mededeling van stukken in het Gerechtelijk recht (uiterlijk wanneer die worden gebruikt).

Indien dit gebeurt m.b.t. de indiening via verzoekschrift, moet deze noodzakelijkerwijze gepaard gaan met de verplichting voor de griffie om het verzoekschrift binnen een korte termijn te betekenen aan de VREG. Een langere termijn dan drie dagen (d.i. de geldende termijn in het federaal recht) is niet wenselijk, indien men zeker wil zijn dat de regulator vóór de inleidingszitting kan reageren (o.m. door het aanstellen van een advocaat).

Artikel 9

Dit artikel neemt Titel V, opgeheven door het decreet van 27 november 2015, opnieuw op in de volgende lezing: "Titel V: Het voorkomen, opsporen, vaststellen en bestraffen van energiefraude".

Artikel 10

Dit artikel verplicht de distributienetbeheerders of hun werkmaatschappijen jaarlijks gezamenlijk een actieplan op te stellen voor het komende jaar over het voorkomen, opsporen en vaststellen van energiefraude en bezorgen dit aan de minister voor 30 november. Een gemeenschappelijk actieplan maakt dat de controles in alle netgebieden volgens dezelfde principes verlopen en één netgebied dus niet meer of minder gecontroleerd wordt dan in andere gebieden. Dit maakt ook een benchmark tussen netbeheerders mogelijk van de endogene kosten die met deze verplichting gepaard gaan. De opmaak van het actieplan kan in overleg met de VREG verlopen, om de regulator toe te laten een zicht te houden op de tarifaire weerslag.

Eveneens stellen zij jaarlijks een rapport op van het afgelopen jaar over het voorkomen, opsporen en vaststellen van energiefraude en bezorgen dit aan de minister voor 1 mei.

Artikel 11

Dit artikel machtigt de netbeheerders om de toevoer van elektriciteit of aardgas af te sluiten met het oog op regularisatie van de aansluiting of van de meetinstallatie in geval er volgende vormen van energiefraude worden vastgesteld:

- a) Het uitvoeren van handelingen op het distributienet of plaatselijk vervoersnet elektriciteit zonder daartoe gemachtigd te zijn;
- b) de manipulatie van de aansluiting of meetinstallatie;
- c) het niet-uitvoeren van meldingsverplichtingen in toepassing van dit decreet, haar uitvoeringsbesluiten of het aansluitingsreglement;
- d) Het overmaken van informatie die niet consistent of in overeenstemming met de werkelijkheid is in het kader van contract- of aansluitingsaanvragen.
- g) Het overmaken van informatie die niet consistent of in overeenstemming met de werkelijkheid is in het kader van meldingsverplichtingen die voortvloeien uit de toepassing van dit decreet, de uitvoeringsbesluiten ervan, het aansluitingsreglement, het aansluitingscontract of het technisch reglement.

Deze mogelijkheid moet worden begrepen als een ultiem middel voor de netbeheerders om netgebruikers aan te zetten handelingen op het distributienet of plaatselijk vervoersnet elektriciteit die niet toegelaten waren of manipulaties van de aansluiting of meetinstallatie ongedaan te maken en de toestand opnieuw conform te maken of melding te maken van ingrepen waarvoor een meldingsplicht geldt of informatie over te maken die in overeenstemming is met de werkelijkheid. Voor het inzetten van dit middel moeten de netbeheerders het beginsel van proportionaliteit in acht nemen.

De kosten die de netbeheerder heeft gemaakt om deze vormen van energiefraude ongedaan te maken, de kosten van de afsluiting, de regularisatie van het net, de aansluiting of van de meetinstallatie, de heraansluiting, de kosten voor het onrechtmatig verkregen voordeel en de interesten vallen ten laste van de betreffende netgebruiker. Deze kosten kunnen betrekking hebben op het hele netwerk van de netbeheerder. De netbeheerder of zijn gemandateerde kan deze kosten rechtstreeks invorderen bij de netgebruiker.

De VREG kan richtlijnen uitvaardigen met betrekking tot de wijze waarop de hoeveelheid onrechtmatig verkregen elektriciteit of aardgas kan worden berekend. Het kan hier gaan om onder meer onrechtmatig verkregen elektriciteit,

aardgas, certificaten, premies of om niet-betaalde belastingen, heffingen, toeslagen, ontdoken nettarieven, ontdoken prosumententarieven en interesten.

Artikel 12

Dit artikel machtigt de netbeheerders en de beheerder van het transmissienet (in de mate dat deze laatste openbare dienstverplichtingen ingesteld door dit decreet of haar uitvoeringsbesluiten uitvoert) om, onverminderd de bepalingen van de wet van 7 juni 1994 tot wijziging van het koninklijk besluit van 31 mei 1933 betreffende de verklaring te doen in verband met subsidies, vergoedingen en toelagen van elke aard, die geheel of gedeeltelijk ten laste van de Staat, de uitbetaling van groenestroomcertificaten, warmtekrachtkoppelingcertificaten, vergoedingen en premies die werden ingesteld ter uitvoering van titel VII (dit wil zeggen de maatregelen ter bevordering van het de milieuvriendelijke energieproductie en het rationeel energiegebruik), op te schorten, stop te zetten of terug te vorderen en de intresten in geval van volgende vormen van energiefraude:

- e) het overmaken van informatie die niet consistent of in overeenstemming met de werkelijkheid is in het kader van de aanvraag van groenestroomcertificaten of warmtekrachtcertificaten;
- f) het overmaken van informatie die niet consistent of in overeenstemming met de werkelijkheid is in het kader van subsidie- of premieaanvragen.

De kosten die de netbeheerder heeft gemaakt om deze vormen van energiefraude ongedaan te maken, de kosten van de opschorting, stopzetting of terugvordering vallen ten laste van de betreffende netgebruiker.

De VREG kan richtlijnen uitvaardigen voor de wijze waarop de hoeveelheid onrechtmatig verkregen voordeel kan worden berekend.

Artikel 13

Dit artikel machtigt de netbeheerders om de gegevens waarover zij voor de uitoefening van hun taken beschikken of de gegevens die voor hun toegankelijk zijn of worden gemaakt door het Vlaams Energieagentschap, de VREG, de leveranciers of gegevens uit het Bevolkingsregister of de Kruispuntbank voor de Ondernemingen te gebruiken om energiefraude op te sporen en vast te stellen. De netbeheerders kunnen deze gegevens dus gebruiken voor alle vormen van

monitoring en datamining, binnen de grenzen gesteld door de wetgeving ter bescherming van de persoonlijke levenssfeer.

Elke partij die data aanlevert hiervoor blijft verantwoordelijk voor de waarachtigheid en nauwkeurigheid van de betreffende data. De netbeheerders zijn verantwoordelijk voor de waarachtigheid en nauwkeurigheid van het gebruik van de gegevens voor het opsporen en vaststellen van energiefraude. Zij stellen hierover een intern rapport op, voorzien mogelijkheden voor bezwaar, volgen de risico's van de techniek van datamining continu op, waken over hun zorgvuldigheidsplicht om kwaliteitsvolle analyses van persoonsgegevens te verrichten, evalueren continu de gebruikte datamining methode en passen ze indien nodig aan

De Vlaamse Regering kan nadere regels uitvaardigen met betrekking tot het gebruik van technieken als datamining of profilering. Minstens bevatten deze regels richtlijnen op vlak van de verantwoordelijkheid van de verschillende leveranciers van data en van de netbeheerders inzake dataverwerking, op vlak van de aard van deze verwerking, de categorieën verwerkte gegevens en de bewaring van de gegevens.”.

Artikel 14

Dit artikel past art. 6.1.2 en de gevallen waarin de netbeheerder zonder advies van de LAC kan overgaan tot de afsluiting van de toevoer van elektriciteit en aardgas aan de nieuwe definitie van energiefraude.

Artikel 15

Dit artikel machtigt ook de VREG om voor de registratie van gebruikers van de certificatedatabank gebruik te maken van het ondernemingsnummer, het rijksregisternummer of het vreemdelingsnummer. Op deze manier is het eenvoudiger fraude met certificaten te vermijden, op te sporen of vast te stellen.

Artikel 16

De Raad van State stelde in een advies van 23 maart 2016 (58.994/3) op het voorontwerp van besluit van de Vlaamse Regering tot wijziging van het Energiebesluit van 19 november 2010, wat betreft de activiteiten en openbardienstverplichtingen van de distributienetbeheerders ter stimulering van

de infrastructuur ten behoeve van elektrische voertuigen vragen bij het gebruik van artikel 4.1.22 Energiedecreet als rechtsgrond voor dit besluit. De Raad gaf wel aan dat art. 7.5.1 Energiedecreet wel kan volstaan als rechtsgrond, in het licht van de exhaustieve lezing die aan het begrip 'rationeel energiegebruik' is gegeven in Advies 58.578/3 van 23 december 2015 over een ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering 'houdende wijziging van het Energiebesluit van 19 november 2010, wat betreft de invoering van een premie voor zero-emissie voertuigen', punt 3. De Raad raadt evenwel aan om bij een volgende wijziging van het Energiedecreet in uitdrukkelijke rechtsgronden te voorzien voor openbaredienstverplichtingen met betrekking tot elektrische en hybride voertuigen. De Vlaamse Regering gaf aan de suggestie van de Raad om voor een expliciete decretale rechtsgrond te zorgen voor openbaredienstverplichtingen met betrekking tot elektrische en hybride voertuigen te willen volgen bij een volgende decreetwijziging.

Dit artikel voert een expliciete decretale grondslag in voor het vestigen van openbare dienstverplichtingen in hoofde van de netbeheerders inzake programma's ter bevordering van elektrische voertuigen, met inbegrip van voertuigen met brandstofcellen, en voertuigen op aardgas.

Artikel 17

Het energieverbruik van o.a. scholen, gezondheidsinstellingen en welzijnsinstellingen wordt vandaag niet systematisch bijgehouden. De DNB's hadden eerder de opdracht om de energieboekhouding van scholen bij te houden maar die opdracht hebben ze niet meer sinds 2011. Het VEB zou die gegevens eventueel kunnen bijhouden in uitvoering van het TERRA-project. Dat zou het mogelijk maken om het energieverbruik van scholen te benchmarken en energiemanagementsystemen (met alarmen etc.) in te bouwen. De DNB's kunnen die gegevens vandaag echter niet geven omwille van redenen van privacy. Het Energiedecreet wordt aangepast in de zin dat het VEA deze gegevens wel kan verkrijgen van de DNB's. Artikel 4.1.10, eerste lid is van toepassing op het Vlaams Energieagentschap en haar aangestelden.

Artikel 18

In de artikelen die "ambtenaren" machtigen toezicht uit te oefenen op de naleving van de bepalingen van dit decreet en de uitvoeringsbesluiten ervan en om de niet-naleving hiervan vast te stellen in een verslag van vaststelling, wordt

de term "ambtenaren" vervangen door "personeelsleden". Dit maakt het mogelijk om contractuele personeelsleden van de bedoelde administraties en agentschappen eveneens aan te duiden voor het bedoelde toezicht.

Artikel 19

Dit artikel voegt een nieuwe afdeling toe aan het Energiedecreet, met als titel: Afdeling V. Vaststelling door de bedienden van de netbeheerders en de werkmaatschappijen".

Artikel 20

Dit artikel machtigt daartoe aangeduide personeelsleden van de distributienetbeheerders of hun werkmaatschappijen om energiefraude op te sporen en vast te stellen via zintuiglijke waarnemingen of door gebruik te maken van meetgegevens. Het proces-verbaal van deze vaststelling heeft daarbij bewijskracht tot het tegenbewijs wordt geleverd, met een gelijkaardige bewijskracht van een gerechtsdeurwaardersexploot.

Om alle nodige vaststellingen te verrichten, hebben deze personeelsleden toegang tot terreinen en gebouwen, productie-installaties inbegrepen. Tot gebouwen hebben ze echter alleen toegang als ze aan een van de volgende voorwaarden voldoen. Voor wat gebouwen betreft is dit toegangsrecht onderhevig aan een voorafgaandelijke toestemming van de bewoner(s) of een machtiging van de politierechter. Indien een bewoner de toegang verhindert, dan wordt de toekenning van subsidie of andere steun in het kader van dit decreet stopgezet of teruggevorderd.

Bedoeling van deze bevoegdheid tot het maken van vaststellingen met bijzondere bewijskracht is de kennis en expertise van de bedoelde personeelsleden van de distributienetbeheerders nuttig te maken in eventuele verdere stappen op vlak van regularisatie, terugvordering van onrechtmatig bekomen voordeel of sanctionering. De onregelmatige manipulatie van de meetinstallatie of aansluiting kan immers technisch erg complex en moeilijk vast te stellen zijn.

Deze vaststellingsmogelijkheid is noodzakelijk omdat de politiediensten niet steeds over de nodige technische kennis en expertise beschikken om vaststellingen van energiefraude te doen. Wanneer de daartoe aangeduide werknemers van de netbeheerders vaststellingen van energiefraude doen en zij een beroep zouden moeten doen op de politiediensten of een

gerechtsdeurwaarder voor het vaststellen van deze energiefraude, zou bewijsmateriaal in tussentijd vernietigd kunnen worden.

Op deze manier wordt in feite de regeling, zoals ze van kracht was tot de afschaffing ervan door het decreet van 16 maart 2012 houdende diverse bepalingen inzake energie, hersteld. Tot dan was, ook in het Vlaamse Gewest, de wet van 10 maart 1925 op de electriciteitsvoorziening (sic) van kracht. Deze bepaalt in artikel 23: *"Onverminderd de bevoegdheden van de officieren van gerechtelijke politie, houden de door de Koning aangewezen ambtenaren toezicht op de naleving van deze wet en de uitvoeringsbesluiten ervan. De Koning mag de bedienden der bedrijfs- of wegenisvergunninghouder met dezelfde bevoegdheid bekleden, binnen de grenzen en onder de voorwaarden die Hij bepaalt."* Deze wet en dus ook de betrokken regelgeving is nog steeds van kracht in het Waalse en Brusselse Hoofdstedelijke Gewest.

Het proces-verbaal wordt binnen een termijn van 15 dagen aan de betrokkene overgemaakt met mededeling dat de bewijskracht zal gelden tot bewijs van het tegendeel.

De Vlaamse Regering kan nadere grenzen of voorwaarden bepalen waaraan de bedoelde personeelsleden van de distributienetbeheerders moeten voldoen. Hierbij wordt onder meer gedacht aan voorwaarden op vlak van bewezen goed zedelijk gedrag, scholing, vorming of permanente opleiding.

Artikel 21 en 22

De energieadministratie legt nu al administratieve boetes op aan particulieren bv. in kader van de niet-naleving van de EPB- en EPC-regelgeving. Een centralisatie van het opleggen van administratieve boetes inzake energie naar het voorbeeld van de milieuhandhaving lijkt zinvol. Het is dan ook logisch dat het VEA de gevallen van energiefraude met betrekking tot het netbeheer handhaaft.

In het kader van het aanpakken van energiefraude wordt voor overtredingen met betrekking tot het netbeheer en het niet of het niet correct voldoen aan vormen van meldingsplicht een specifieke administratieve geldboete ingevoerd.

Het VEA legt in dit kader, na de betrokkenen te hebben gehoord of daartoe naar behoren te hebben opgeroepen, aan iedere natuurlijke persoon of rechtspersoon

in de volgende gevallen een administratieve geldboete op die niet lager is dan 150 euro, en niet hoger dan 20.000 euro:

- bij het zonder machtiging van de betrokken netbeheerder handelingen uitvoeren op het distributienet of op het plaatselijk vervoernet voor elektriciteit
- bij het zonder machtiging de aansluiting op het distributienet of op het plaatselijk vervoernet voor elektriciteit manipuleren
- bij het niet uitvoeren van de meldingsverplichtingen die voortvloeien uit de toepassing van dit decreet, de uitvoeringsbesluiten ervan, het aansluitingsreglement, het aansluitingscontract of het technisch reglement
- bij het bezorgen van informatie die niet consistent of in overeenstemming met de werkelijkheid is in het kader van meldingsverplichtingen die voortvloeien uit de toepassing van dit decreet, de uitvoeringsbesluiten ervan, het aansluitingsreglement, het aansluitingscontract of het technisch reglement.

Wat andere vormen van energiefraude betreffen die onder het toepassingsgebied van de titels IV, V, VI, en VII (hoofdstuk I tot en met IV) van het Energiedecreet vallen, en waarvoor geen specifieke administratieve sanctie is voorzien, is de generieke handhavingsbevoegdheid van de VREG (art. 13.3.1 juncto 13.3.2 van het Energiedecreet) onverkort van toepassing.

Artikel 23 en 24

Dit decreet treedt in werking op 1 april 2017, met uitzondering van de artikelen 7 en 8 die in werking treden op de datum van bekendmaking van het decreet in het Belgisch Staatsblad en de artikelen 4, 21 en 22 die in werking treden op 1 juni 2017.

Tegen de beslissingen die de VREG met toepassing van titel IV, hoofdstuk I, afdeling XII van het decreet van 8 mei 2009 houdende algemene bepalingen betreffende het energiebeleid heeft genomen, en die op de dag van de bekendmaking van het huidige decreet in het Belgisch Staatsblad niet definitief waren, loopt een nieuwe beroepstermijn van 30 dagen vanaf diezelfde dag. Deze overgangsregeling moet verzekeren dat de nieuwe termijn ook loopt tegen de beslissingen die op de dag van de rechtzetting niet definitief waren.

De minister-president van de Vlaamse Regering,

Geert BOURGEOIS

De Vlaamse minister van Begroting, Financiën en Energie,

Bart TOMMELEIN